

ЗНАКИ РІВНОСТІ

ВИПУСК 8
ЛІТО 2020

UA

Марш за те, що є нашим

Нас цікавлять ситуації, схожі на ті, які долаємо у власному житті; це історії інших людей, але вони здаються близькими

Чи є ЛГБТК(IA+)-поляки й польки спільнотою, присутність якої відчувається в повсякденному житті Польщі? Матеуш Гендзба запитує людей, які репрезентують місцевий бізнес, ЗМІ, а також культурну й театральну сцени.

За останні кілька років лесбійки, геї, бісексуальні, трансгендерні люди, їхні союзники й союзниці дедалі частіше виходять на марші, не лише у великих містах Польщі, а й у маленьких містечках. Вони все сміливіше несуть веселковий прапори. Сині пташки, пані та панове, діви й піксі. Вони цілеспрямовано крокують вулицями, розмахуючи веселковими прапорами в супроводі гучної, зазвичай, дискомузики. Різні спроби змусити їх повернутися до «національної шафи» набирають обертів і стають більш видовищними. З чим саме маємо справу? Чи це випадкові прогулянки дивакуватих перехожих, строката компанія буйних людей, можливо, соціальний рух чи... спільнота? Лише кілька років тому відомий польський соціолог Яцек Кохановський (польс. *Jacek Kochanowski*) проаналізував громадську активність негетеросексуальних людей у Польщі та заявив, що це не є соціальним рухом. Він зазначив, що є лише кілька офіційних організацій і вони мають доступ до грантів, не мобілізуються спонтанно чи нетрадиційним способом, крім того, самоцензурують

свою діяльність.

Однак життя ЛГБТК(IA+) у Польщі не стоїть на місці. З цього приводу я вирішив дізнатися думку деяких уважних спостерігачів: людей світу мистецтва та ЗМІ, а також власників і власниць малого та середнього бізнесу, послугами яких із задоволенням користуються ЛГБТК(IA+). Я зустрівся з авторкою новели «Ультрафіолет» (польс. *Nadfiolet*), яка заснувала видавництво «Секвоія» (польс. *Sequoia*), власником популярного вебсайту, менеджером відомого бару «Ліндо» (польс. *Lindo*) у Старому місті Кракова, зіркою дрег-квін-реву, представником порталу «Outfilm», що надає доступ до ЛГБТК(IA+)-серіалів та фільмів, власником онлайн-секс-шоу, а також психотерапевтом, який спеціалізується на допомозі квір-людям. Ось короткий підсумок наших розмов.

Громада чи строката компанія?

Думки щодо того чи є ЛГБТК(IA+)-спільнота в Польщі й досі залишається строкатою компанією людей, не обов'язково настільки ж організованою й усвідомленою своєю ідентичністю, як ЛГБТК(IA+) Німеччини, Франції та Великої Британії. За словами людей, з якими я розмовляв, операція «Гіацинт» не була Стоунволлом. Кажуть, що наслідки масового збирання даних про геїв з 1985 до 1987 роки цивільною міліцією, разом із репресіями, у жодному разі не порівнюються з бунтами, що спалахнули в нью-йоркському барі 1969 року.

Однак не всі так скептичні в пошуку ключового моменту для ЛГБТК(IA+), який вказує на наявність останніх, як

соціальної групи в Польщі. Деякі зазначили, що серед ЛГБТК(IA+) помітні різні настрої. Сьогодні в Польщі є люди, які не хочуть розкриватися чи бути частиною спільноти. Вони свідомо ізолюються, сподіваючись, що залишаться непоміченими та й далі житимуть власним життям. Їхня мрія — тиша, спокій та існування подалі від ЛГБТК(IA+)-метушні. Окрім них, є значна кількість людей, які періодично беруть участь в одній або кількох ініціативах, а також віддані активісти й активістки. Наразі різні знаменитості та інфлюенсери все частіше роблять онлайн-камінг-аути, тому знайти «своїх» стає простіше. Люди, з якими я розмовляв, згадали марші рівності, які стають більш численними та помітними всією Польщею. Вони згадували такі ініціативи, як онлайн-ЗМІ та ЛГБТК(IA+)-ком'юніті-центри, які, хоч і нечисленні, проте добре функціонують. Чи є спільнотою невелика група ентузіастів і ентузіасток, що організовує щорічні прайд-марші, у невеликому місті, — досі є актуальним питанням. Чи може, це не так?

Засіб досягнення успіху чи рецепт катастрофи?

Що таке успіх? Власники і власниці бізнесу погодилися, що успіх — це не тільки цифри, таблиці та діаграми. Ви успішні, якщо виживаєте в бізнесі протягом тривалого часу, незважаючи на зміни обставин і конкуренцію. Немало тих, хто зазначає, що успіх має глибше значення. Ознакою цього є задоволення своєю роботою та вплив на реальні соціальні зміни.

Є поширена думка, що, з огляду на соціальний потенціал, бізнес спрямований на квір-людей, ще не настільки популярний, як міг би бути. Представник «традиційного» бізнесу сказав, що ЛГБТК(IA+)-бар — символ того, що гомофобія, яка є дуже помітною, принести користь схожим місцям. Це збільшує потребу в просторі, де ви почуваетесь безпечно та невимушено. Люди очікують, що їх приймуть у місцях, де вони проводять час. Незалежно від того, чи це скромне тримання за руки, чи, можливо, поцілунок — здебільшого в закладах ЛГБТК(IA+)-пари досі бояться, «якихось» насмішок.

Залежно від галузі домінує переконання, що просто «приклеїтися» до веселки недостатньо. Це має супроводжуватися ретельним визначенням потреби, яку задовольняє певна послуга чи продукт і, важливо орієнтуватися на людей, які зацікавлені, або очікують на них.

Чи відмінні від інших?

Чи є якісь специфічні потреби для ЛГБТК(IA+)-людей? І так, і ні. Квір-люди такі ж, як інші. Їхні повсякденні проблеми не відрізняються від проблем гетеросексуальних людей. Вони можуть втратити роботу або пережити біль від втрати батьків. Їхні культурні потреби також схожі. Кожен із них, дивлячись фільми та серіали, хоче відчуття зв'язку з ними. Нас цікавлять ситуації, схожі на ті, які долаємо у власному житті; це історії інших людей, але вони здаються близькими. Незалежно від сексуальної орієнтації та ідентичності, під час психотерапії, хочемо, аби нас вислухала людина, яка не буде висміювати чи нападати. Хочемо почуватися невимушено, коли йдемо в бар. У цьому сенсі ЛГБТК(IA+)-люди нічим не відрізняються від решти.

Здебільшого люди казали, що відчуття інакшості характерне для ЛГБТК(IA+). Вони розповіли про досвід камінг-ауту, що впливає, насамперед, на вибір послуг, надання яких іноді потребує спеціальних знань. Наприклад, у випадку психотерапії, ЛГБТК(IA+)-люди очікують професійних знань щодо вільного вираження різноманіття відносин, а також гендерної та сексуальної орієнтації.

Як усе починалося

Одним із найцікавіших моментів кожного інтерв'ю була розповідь про початок бізнесу. Засновник порталу «Queer.pl» розповів, що на початку існування інтернету, він ввів у пошуковій системі слово «гей» (польс. «gej»). Виявилось, що слова майже немає у польських інтернет-ресурсах. Це відкриття спонукало його створити вебсайт.

Схоже виникла ідея створити портал ЛГБТК(IA+)-

фільмів і серіалів. Поїздка до Берліну та візит магазину ЛГБТК(IA+)-фільмів спонукали заснувати сайт «Outfilm», завдяки якому фільми та серіальні драми, — про її кохання до неї, його до нього, біль камінг-ауту чи розриву одностатевих відносин, — може дійти до кожного дому в країні.

Найнезвичайнішою, безперечно, виявилася історія відкриття онлайн-секс-шопу «Кінкі Вінкі» (*польс. Kinky Winky*). Його засновник вивчав кіно. Після закінчення курсу написав магістерську дисертацію на тему порнографії. Думав, чому присвяти себе, закінчивши навчання та стоячи на порозі дорослого життя. Він хотів зробити щось, хоча б частково пов'язане з його інтересами. Саме тому, він позичив 5000 злотих у своєї матері, заручився фінансуванням від академічного бізнес-інкубатора та відкрив секс-шоп.

Для засновниці видавництва «Секвоа» мотивацією стало спостереження за тим, що, незважаючи на такі досягнення, як видані книги, їй було важко видати наступну. Для видавництва — це звичайна практика, не пояснювати причини відхилення книг, навіть тих, що порушують складні питання, як-от формування ідентичності, значення тілесності, жінки в суспільстві та мікроспільнотах, а також релігійність проти політики в церкві. Зазвичай їхні причини читаються поміж рядків. Що робить видавництво, засноване Євою Шиллінг

(*польс. Ewa Schilling*), унікальним, окрім тематики книг, — так це партнерський підхід до авторів і авторок.

Тони чи пливи

Як співає беззаперечна діва польської естради: «Бо треба сподіватися, що бізнес окупиться, що матимете прибуток і, фірма нічого не втратить» (*польс. «Bo trzeba mieć nadzieję, że biznes się opłaci, że będzie z niego zysk, a firma nic nie straci»*). З одного боку, власники і власниці бізнесу, про яких говоримо тут, стикаються з тими ж проблемами, що й інші. Постійно зростаючі витрати й податки. Дедалі дивніші правила та обмеження, пов'язані з пандемією. З іншого боку, до цього варто додати турботи, характерні для певної галузі. Деякі стурбовані діями уряду, який ворожий щодо статевого виховання. Власник ЛГБТК(IA+)-бару розповів про сумний досвід роботи з компанією платіжних терміналів. Вона відмовилася надавати послуги, мотивуючи це «ризиком шахрайства через надання секс-послуг».

На щастя, реальність розмальована не тільки темними кольорами. Минулого року побачили лавину ініціатив, яка накрила ЛГБТК(IA+)-спільноту. Одна велика корпорація тісно пов'язала себе із ЛГБТК(IA+)-проблемами, просуваючи власну марку морозива. Ця фірма й далі відкрито підтримує ЛГБТК(IA+). Людину,

що координує цю роботу, відзначають нагородами та запрошують на різні заходи, не лише маркетингові. Мабуть, це означає, що рекламний експеримент на польській землі видався успішним.

Пандемія COVID-19 не полегшила життя й письменства. Просування книги, яке було заплановане на Варшавський марш рівності, так і не відбулося, адже не відбувся й сам марш.

Однак, як показало життя, пандемія має не одне обличчя. Для власника онлайн-секс-шопу ситуація перевершила всі очікування. У березні 2020 року продажі впали практично до нуля. Проте, у квітні зросли так, що місяць завершився найкращими показниками за восьмирічну історію магазину. Виникло цікаве явище — «доброчинні групові покупки». Подібно тому, як у березні люди купували продукти, аби допомогти друзям і сусідам у важку хвилину, у квітні цей механізм перейшов до еротичної індустрії. Наприклад, дедалі популярнішими стали пристрої віртуального сексу. Вони дають змогу онлайн стимулювати іншу людину еротичним гаджетом.

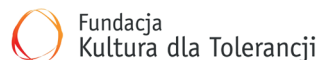
Людьми мистецтва, як, наприклад, дреґ-квін Папіні Макквін, COVID-ізоляція, виявилася несподіванкою. Спершу, її короткі онлайн-виступи не були популярними. Ситуація змінилася після того, як люди зачинилися в будинках і почали шукати віртуальні розваги. Зростання

популярності виступів перевершило найсміливіші очікування реву-королеви. Прибуток від онлайн-авдиторії дав змогу й далі зростати, як артистці та будувати нові плани. Цей досвід додав у життя Папіні Макквін високий ступінь дисципліни. Виявилася, що люди швидко звикли до певного графіку виступів. Крім того, інтернет зробив їх доступними для населення селищ та невеликих містечок, які з різних причин ніколи не відвідували дреґ-вистави в театрі. Віртуальна аудиторія почала спонтанно створювати дедалі більшу спільноту. Люди впізнавали одне одного і влаштовували невеликі, затишні зустрічі та спільні прогулянки. Завдяки цьому процес перетворення строкатого натовпу на свідому спільноту, справді, набрав оберти.

Перехідний етап

Спонтанна онлайн-інтеграція ЛГБТК(IA+) за межами великих міст дає змогу припустити, що регрес у Польщі, спричинений системною гомофобією з боку нинішньої правлячої еліти, носить тимчасовий характер. На цьому завершуємо наші підсумки цитатою популярної польської пісні: «Одного разу все буде чудово, одного разу все буде нормально» (*польс. «Jeszcze będzie przepięknie, jeszcze będzie normalnie»*).

Матеуш Ґендзба

Привітайтеся з місяцем, зірками та янголами від нас

6 травня 2020 року ми, на жаль, дізналися, що мрійник та меценат Генрік Пасют пішов зі сцени. Геню, Генек, Генютек... Багато, хто знали його; Краків сповнений історіями про нього. Протягом життя він брав участь у багатьох проектах. Генрік розпочав бізнес у барвистих і диких 1990-х, який сьогодні назвали б назвали розважальною агенцією. Тоді був час, коли ніхто про щось схоже не мріяв. Згодом упродовж дванадцяти років він керував Асоціацією неінституційних театрів. Генрік був другом для артистів та артисток, їхньою допомогою, широко, неупередженою, довіреною особою. Його найціннішим утвором стало Єдине дреґ-квін реву в Польщі, яке за чотири роки існування перетворилося на щось екстраординарне. Ревю підняло рівень дреґу від дивацтва, яке висміювали, до мистецтва, якому аплодують у театрах. Генрік завжди починав реву зі слів: «Ласкаво просимо, місяць, ласкаво просимо, зірки, любителі й любительки барів, ласкаво просимо мої друзі й подруги, але якщо ви мій ворог, я витрушу вас, як пил із куртки, легким помахом руки». У перервах він завжди усміхався, жартував і давав поради. «Під час антракту можете піти до бару і випити, але пам'ятайте, якщо бачите, що бар наближається до вас, — це означає, вам варто перестати пити». Після кожного шоу Генрік балакав з аудиторією, часто аж до ранку. «Ти маєш думати про Нью-Йорк, а не про якесь болото», — недарма казав він. Генрік багато мандрував: його знали в Парижі та за океаном. Сподіваємося, він надовго залишиться в серцях людей. Хочемо переконатися, що він не буде забутий і, розказати його історію світу. Запрошуємо всіх охочих поділитися спогадами про Генріка або надіслати матеріали, пов'язані з його творчістю. Зв'яжіться з нами за електронною адресою:

znakirownosci@org.pl

Матеуш Ґендзба

Хористи з прекрасними голосами

Краківський хор, що співає з гордістю, незважаючи на невдачі: разом та поодиночці.

Кракофонія знову здобула безліч перемог, якими можуть похвалитися. Серед них ювілейний концерт «Квіровіжн» (*англ. Queerovision*) та співпраця із закордонними хорами. У лютому відбувся спеціальний концерт під назвою «Вечір двох хорів» разом із «Grosse Pointe South Choir» — ансамблем, який приїхав із Мічигану, США.

Будь-якою ціною

Цей рік мав бути дуже насиченим та казковим. З метою отримати більше підтримання своїм співом та привнести трохи надії в ці важкі часи, були заплановані масштабні «виїзні концерти», навіть у «зонах, вільних від ЛГБТК(IA+)». Ідеї, які об'єднують хор «Кракофонія», мали досягти міжнародного масштабу: зокрема, завдяки концертам з ірландським хором «Глорія» (*англ. Gloria*) та англійським «Різноманітний хор» (*англ. Diversity Choir*), заплановані на 13 червня. Також із нетерпінням чекали на спільний липневий концерт з «Четвертий хор» (*англ. The Fourth Choir*) з Великої Британії. На жаль, пандемія та карантин поклали планам край. Весь світ зупинився, це зачепило й хор «Кракофонія». Концертні плани довелося змінити. Хору було сумно призупинити діяльність, а виступи, які обіцяли бути фантастичними, були скасовані.

На зв'язку

Незважаючи на пандемію, хор усе ще був зайнятий за лаштунками. Під час карантину всі фінансово підтримували одне одного, а коли обмеження вперше були введені, зосередилися на розширенні та вдосконаленні теоретичних знань. Хористи й хористки зустрічалися на онлайн-уроках з основ музики та нотної грамоти. Це виявилася корисним, оскільки від учасників і учасниць хору не вимагається знання музики. Тренінг допоміг усім продуктивно провести час у соціальній ізоляції.

Сподіваючись, що світ швидко повернеться до нормального життя, хористи й хористки не просто сиділи вдома, а виступали, як віртуальний хор. Незважаючи на відстань, їм вдалося разом записати пісню Born This Way. Хор нагадав іншим, що співати разом варто, навіть, якщо не можете зустрітися віч-на-віч. Було складно все влаштувати, але врешті-решт візуальний ефект був приголомшливим. Успіх фільму із записом надихнув краківський хор знову здивувати аудиторію: аби відсвяткувати Місяць гордості, він записує ще одну пісню в тому ж стилі.

Віртуальний, але реальний

Під час пандемії хор проводив репетиції онлайн. Однак, вони не такі ефективні, як офлайн-репетиції, адже соціальний чинник дуже важливий для співаків і співачок. Це втеча від буденних проблем. Завдяки спільним заняттям є можливість підтримувати одне одного. Хор створив внутрішній фонд самопомогі, який підтримує людей, що найбільше постраждали фінансово від локдауну. Це діє, як «психологічний буфер» — дає артистам і артисткам відчуття належності до спільноти, незважаючи на те що вони ізолювані вдома.

Ми тут і для вас!

Хто ви і звідки б не були, — завжди знайдете допомогу в DOM EQ.

У Краківському центрі рівності, завдяки різноманітності організацій, які співпрацюють, — отримуєте різну допомогу. Залежно від потреб, можете брати участь у групових та індивідуальних зустрічах самопомогі.

- У центрі «DOM EQ» є групи допомоги молоді, транс-людям та їхнім близьким, людям під асексуальною парасолькою, а також група для батьків ЛГБТК(IA+) та райдужних сімей.

- Нещодавно створили групи для ЛГБТК(IA+)-іноземців та іноземок, бісексуальних людей та довгоочікувану групу, яка об'єднує ЛГБТК(IA+)-жінок.
- У разі, якщо не знаходите себе в жодній із цих груп, — приходьте до Вільної зони, у нашій робочій годині. Двері центру відчинені для всіх. Можете випити чай або каву й побалакати з іншими, або просто провести час у доброзичливій та відкритій атмосфері.

У разі, якщо надаєте перевагу індивідуальній допомозі, — знайте, що DOM EQ залучає людей, які готові допомогти у важку хвилину. Так була створена консультативна група, що на сьогодні налічує близько п'ятнадцяти осіб, які спеціалізуються на різних аспектах психології та психотерапії. Тож, якщо відчуваєте, що ви чи хтось із близьких потребує допомоги, — не соромтеся й напишіть електронний лист з описом вашої проблеми: wsparcie@znakirownosci.org.pl. Наша консультативна команда також надає допомогу онлайн.

У разі, якщо ви піддавалися дискримінації, або є жертвою гомо-, транс- чи біфобії, — можете розраховувати на допомогу нашої юридичної команди. Вона підтримає у розв'язанні проблем та постарается повернути вас до буденного життя.

Не сумуйте! Немає безвихідної ситуації. DOM EQ і багато доброзичливих людей завжди підтримають вас, адже саме так працює сім'я, яку можете вибрати, яку ми створюємо разом у Краківському центрі рівності «DOM EQ».

Лукаш Семенець

Разом

Заплановані концерти з іноземними хорами були скасовані, але Кракофонія підтримує міжнародні й особливо польські зв'язки. Безумовно, у майбутньому ще будуть можливості для організації спільних заходів. Зрештою, не бракує хорів, які хочуть приїхати до Польщі, аби підтримати одне одного музикою та співом і об'єднати людей, незалежно від походження чи ідентичності.

Кракофонія повернеться до «нормального життя» поступово. По-перше, знову почнуться офлайн-зустрічі — звісно, з дотриманням правил безпеки та соціального дистанціювання. Репетиції проходять у менших групах, розділених на секції. Вирішено, що на вересневі події це не вплине. Щорічні поїздки для участі в майстер-класах стали традицією, на яку в хорі «Кракофонія» дуже чекають. Тож співаки і співачки сподіваються, що їм вдасться це організувати. Ізоляція вплинула на всіх, тому час, проведений разом у спілкуванні та на репетиціях, безсумнівно, матиме заспокойливий вплив на групу.

Прем'єри

Незабаром чекайте на новий репертуар від хору «Кракофонія», розроблений спеціально для наступного великого концерту, на якому буде лише польська музика. А ось на менших заходах та «виїзних концертах» почуєте репертуар «Квіровіжн», який так усім подобається. Програму переплітатимуть нові пісні, але їхні назви тримаються в секреті. Усі в захваті

від співпраці з берлінським хором «Роза кавальєре» (*нім. Rosa Cavaliere*). Плодом цієї колаборації стане чудовий концерт до їхнього тридцятиріччя, у лютому 2021 року. Ця дата, здається, далекою, але репетиції вже потроху проходять.

З огляду на ситуацію, що постійно змінюється, очікуйте тільки на приємні сюрпризи від краківського веселкового хору.

Підтримаймо одне одного

У відповідь на побажання фанатів та фанаток хору, Кракофонія створила акаунт на «Patronite». Тут можна робити регулярні грошові внески на діяльність хору. Це допоможе йому розвивати спів та збирати кошти на майбутні концерти, локальні та виїзні. Згодом, коли ситуація з пандемією покращиться, наші патрони матимуть такі переваги, як можливість співати з нами на репетиціях, подорожувати та брати участь у музичних майстер-класах.

Krycha Dembiczak